НЕ ЖИТИ, ЄЖЕ ЯСТИ,
НО ЯСТИ, ЄЖЕ ЖИТИ

Не того ради жити, єже пресищати
утробу і многії брашна поглощати,
Но толико точію ясти, даби тіло
возмогло житіє си соблюдати ціло.

НЕ ЖИТИ, ЄЖЕ ПИТИ,
НО ПИТИ, ЄЖЕ ЖИТИ

Не того ради жити, єже випивати,
міри повні во чрево, як в дельву, вливати,
Но єдиножди токмо іспий іли дважди,
даби, в тілі живущи, не умер од жажди.

ПИШУЩОМУ СТИХИ

Труда, сущаго в писанії, знати
не может, іже сам не вість писати.
Мнить: бути легко писанія діло —
три персти пишуть, а все болить тіло.

НА ХМІЛЬ ВЕЛИЧКОВСЬКОГО СТИХИ

Щось бозького до себе пан Хміль закриває,
бо смиренних возносить, винеслих смиряєт.
Вищії суть голови над всі члонки тіла,
а ноги теж в низькості смиренні до зіла,
Леч пан Хміль, гди до кого в голову вступаєт,
голову понижаєт, ноги задираєт.
Лятвий, трудний, приємний, острий єст-єсь з себе
з тобою жить не могу, трудно і без тебе.

НА ОБРАЗ ЮНОШІ КРАСЯЩАГОСЯ, ЄМУ ЖЕ СМЕРТЬ ТАЙНО ВОСЛІДУЄТ

Не зіло, о, юноше красний, веселися,
кто татськи вослід тебе ходить, обозрися.
Се тя смерть прежде часа в гробі хощет міти,
вість коса і краснії пожинати цвіти.

НА ОБРАЗ СТАРЦЯ, ДЕРЖАЩЕГО КЛЕПСИДРУ

Всує, старче, клепсидрним піском ізміряєш
дні твоя і толико єще жити чаєш —
Не віси, минуту ли проживеши цілу;
много єст піска в гробі, а ність жизні тілу.
* * *
Тяжкая рана тому єст без міри,
хто правду мовить, а не дають віри.

НЕ КОЖДИЙ СВЯТ І СВЯТОША

Не всі суть святі, не всі в святость многі,
що церковнії збит допчуть пороги,
Не всі за святих у бога уходять,
хоч которії і до церкви ходять.

ШЕВЦЮ УБОГОМУ СТИХИ

Єдному шевцю, же ся не згодило
шило, для того сам звівся на шило.

О СИВИЗНІ

Зима, наставши, прейдет у дом своїм бігом,
нам же, єгда влас главний покриється снігом,

Уже і весна прейдет, уже і зной літній,
а тот з глави нашея мраз не згинет цвітний.

СОНЦЕ, ВРЕМ'Я

Прудко єст сонце, але прудший час немало,
час ніколи, а сонце колись юж стояло.

ТРОХИ, НІЧОГО, НАЗБИТЬ, ДОСИТЬ

Убогий трохи має́т, а жебрак нічого,
багатий назбить, досить не маш ні у кого.
* * *
Земля, аки темниця чоловіку, се бо,
аки каменні стіни, окрест землі небо,
Гріси — стражії кріпці, узи же суть тіло,
в нем же місто узника душа страждет зіло.
* * *
Гди пливуть, неровні суть в смаку ріками ріки —
за живота так люде, пани і каліки;
Єднакий зась смак стає́т рікам, впадшим в море,
так всіх нас смерть ровняє́т, всім од неї горе.

ЛІСТВИЦЯ ІАКОВЛЯ *(1)

Світ сей сну єст подобен, а щастє́ драбині:
восходять і нисходять по ней мнозі нині.

ПИВОРІЗОВІ *(2)

Їм кто барзій з куфля тягнет,
тим тот барзій по тім прагнет.

ЕПІГРАМИ ІЗ ДЖОНА ОВЕНА *(3)

НА КНИЖКУ, ВІРШАМИ ПИСАННУЮ, ДО ЧИТЕЛЬНИКА

Книжка сія єст то світ, вірші зась в ней — люде,
мало тут, чаю, добрих, як на світі, буде.

* * *

Смерть, яко тать, ба, єще і горшая татя;
в том, яко тать, же нагла, чоловіче, на тя;
Горшая зась, бо злодій крадіж часом вернет,
а смерть не ворочает, що к собі завернет.

* * *

Ошукати* плакати, лгати, носить вісті,
нічого не мовчати способні невісти.

НА СКУПОГО

Хвальцю тя, а не давцю, хвалю: похваляти
не вміет больш над тебе ніхто, а мній дати.

НА СЛУГУ, ДВОМ УСЛУГУЮЧОМУ

Нещаслив "стесь, слуго двох панов: тот, много
мівши, не дает, а ов не мает нічого.

* * *

Поп за люди молить, Люд за попа мелет.

ДО ДРУГА

Содержить дружбу число найбарзій двойственно,
ледво ся ділить любов в число множественно.

СТАН ЦАРСЬКИЙ

Інший не хочет, інший боїться сказати
правду царєм. О нендзний стан царський! —
з тонд знати.

СМЕРТЬ

Що єст смерть, питаєш мя? Єсли би-м знав, уже
був би мертвим. Гди умру, прийди в тот час, друже.

НА ЛИСОГО

Я моїх власов нігди не злічу до кола,
і ти, лисаку, также, бо їх не наш згола.

УЖ, ЄВА

Прельщаючи уж Єву, шептав їй до уха —
аби люб тот був німим, люб та була глуха!

О БОГУ І СВІТІ

Не бог єст в світі, але світ в нем, як сноп в стозі,
ми, як класи, в сем світі, оби-сьми і в бозі.

"МАГНАС" — "ВЕЛИКИЙ ПАН" ПО-ЛАЦИНІ,
"МАГНЕС" — ЖЕЛІЗО ТЯГНУЧИЙ КАМЕНЬ

Магнас, як магнес. Довод такий на то,
же тот желізо, а ов тягнет злато.

ДО ЧИТЕЛЬНИКА

Мних ли єси? Чти сія. Мирський ли? Чти ова:
Суть зді і духовнії, і мирськії слова.

НА СКУПОГО ОТЦЯ

Ім єси скупшим, тим, скупче, щодрійшим ся ставиш
синові, бо по смерті все йому оставиш.

ДО ЖОНАТИХ

Часто прожнює нива, і невіст названо
нивами, леч требують, би завше орано.

ДО ДОБРОДІЯ

Би книги мої міли патрона, вручаю
книги читцьом, а себе тобі полецаю.

ДО ЧИТЕЛЬНИКА

Чтивий сія, єсли хвалить все, то-сь глупий; але,
єсли нічого згола, то-сь заздрослив цале.
* * *
Од коль жона іменем тим ся називає? —
Од толь, же "на" мужові завше повідає.

НЕВІСТА

Чому ся невістою жона іменує?
Бо не вість та, яко ся о всем муж фрасує.

ТІЛО, ДУША

Впред бог тіло сотворив, по тім водхнув душу,
гди юж цале сформував тілесную тушу.
Чи не од толь ся тоді не хочет корити
плоть духові, же здаєт старшою ся бити?

О ЖОНОЦЬКОМ РОЗУМІ

Чому суть мудрійшії мужеве, ніж жони?
Бо з ребра безмозкого, не з голови они.

АДАМОВА ВИМОВКА

Чому мя гріха первим мнять бути авторем?
Не я-м впрод згрішив, Єва; я-м шедл її торем.

СМЕРТЬ. НАТУРА

Не впрод би, смерте, сина, нежли отця, брала,
гди би-сь вожа натури в том наслідовала.
За натурою ідім в животі і в смерті,
хочет она нас жити, хочет і умерти.

ДО ЧОЛОВІКА, НЕХОТЯЧОГО УМИРАТИ

Плакав-єсь, гди-сь ся родив? Знать, же ся родити
не в смак ті було? Чому ж не хочеш умріти?

ДО КОГОСЬ

З чрева матки пришедл-єсь наг на світ, небоже;
з світа в землю одходиш юж не наг, в рогожі.
Больш, ніжели-сь з собою принесл, смієш брати,
больш оддаєш матері, ніж она дала ти.

МУДРИЙ, ДОБРИЙ

Муж мудрий над доброго нехай єст мудрійшим,
биле би над мудрого був добрий добрійшим.

ДЕНЬ СТРАШНОГО СУДА

На суд оний, на котром на все і всі люде
одвіт дадуть, чи досить єдного дня буде?

*(1) Лістви́ця Іаковля — тобто драбина Іакова. Іаков — біблійний, старозавітний персонаж, син патріарха Ісаака і ревекки; брат-близнюк Ісава, з яким суперничав щодо первородства і, отже, права на спадщину. Утікши від очікуваної помсти Ісава, Іаков побачив сон: по драбині, що сягала неба, ходили ангели, а на найвищий щабель спирався бог Ягве, котрий ласкаво мовив: "Я є Ягве, бог Авраамів і бог Ісааків. Землю, що на ній ти лежиш, оддаю тобі і твоїм нащадкам; а нащадків у тебе буде, як пороху земного, ти ж розпросторишся на захід і схід, на північ і на південь... Я із тобою". Прокинувшись, Іаков пообіцяв Ягве, що буде визнавати його за свого бога і віддаватиме йому десятину із своїх набутків, якщо той убереже його від небезпек, не поскупиться йому на хліб і дозволить повернутися до отчого дому. На пам'ять про сон Іаков поставив освячений камінь, намастивши його єлеєм, а місце те назвав "домом божим" (Перша Книга Мойсеева, Битія, гл. 28).
*(2) Пивоpіз — мандрований дяк; так називали учнів українських шкіл XVI — XVIII ст., які у вільний час, а то й облишивши навчання, мандрували по містах і селах, заробляючи собі на прожиток учителюванням, дякуванням по церквах, складанням та виконанням пісень і віршів, розігруванням вистав тощо; пивоpізами їх іменували за схильність до хмільного.
*(3) Овен (Оуен) Джон (бл. 1563 — 1622) — англійський ренесансний латиномовний поет, автор епіграм ("Epigramata", 1606 — 1612), які набули популярності і породили чимало наслідувань у європейських бароккових літературах.

За матеріалами: Іван Величковський. Твори. Пам’ятки давньої української літератури. Київ, "Наукова думка" , 1972.